НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені Ігоря Сікорського»

ФАКУЛЬТЕТ ПРИКЛАДНОЇ МАТЕМАТИКИ

Кафедра системного програмування та спеціалізованих комп'ютерних систем

Лабораторна робота №3 з дисципліни «Бази даних і засоби управління»

Тема: «Засоби оптимізації роботи СУБД PostgreSQL»

Виконав:

студент групи КВ-81

Путієнко Сергій

Перевірив:

Петрашенко А.В.

Київ 2020

Метою роботи € здобуття практичних навичок використання засобів оптимізації СУБД PostgreSQL

Завдання

Завдання роботи полягає у наступному:

- 1. Перетворити модуль "Модель" з шаблону MVC лабораторної роботи №2 у вигляд об'єктно-реляційної проекції (ORM).
- 2. Створити та проаналізувати різні типи індексів у PostgreSQL.
- 3. Розробити тригер бази даних PostgreSQL.

Вимоги до пункту завдання №1

Для перетворення функцій, що реалізують запити до об'єктної бази даних, необхідно встановити бібліотеку sqlAlchemy, налаштувати програму на роботу з ORM, розробити класи-сутності для об'єктів-сутностей, представлених відповідними таблицями БД та пов'язаних зв'язками 1:М, М:М та 1:1 виконати опис схеми бази даних. Особливу увагу приділити контролю зовнішніх зв'язків між таблицями засобами ORM.

Замінити виклики запитів мовою SQL на відповідні запити засобами SQLAlchemy по роботі з об'єктами. Обов'язковим ϵ реалізація вставки, вилучення та редагування екземплярів класів-сутностей. Розробка запитів на генерацію даних та пошук екземплярів класів-сутностей вітається, але не ϵ обов'язковою.

Інтерфейси функцій (вхідні та вихідні аргументи функцій модуля "Модель") мають залишитись без змін.

Вимоги до пункту завдання №2

Відповідно до варіанту індексування продемонструвати на прикладах запитів SQL SELECT підвищення швидкодії їх виконання з використанням індексів, а також пояснити чому для деяких випадків індексування використовувати недоцільно. При цьому для наочного представлення слід використати функцію генерування рандомізованих даних з лабораторної роботи №2, створивши необхідну кількість тестових даних. Навести 4-5 прикладів запитів SELECT (із виведенням результуючих даних), що містять фільтрацію, агрегатні функції, групування та сортування (у необхідних комбінаціях).

Вимоги до пункту завдання №3

Створити тригер бази даних PostgreSQL відповідно до варіанта. Тригерна функція має включати обробку запису, що модифікується (вставляється або вилучається), умовні оператори, курсорні цикли та обробку виключних ситуацій. Виконати відлагодження тригера при різних вхідних даних, навівши 2-3 приклади його використання.

Варіант 17

17 GIN, BRIN	before update, delete
--------------	-----------------------

Завдання 1

Query Editor Query History

- 1 SELECT * FROM public."Cinemas"
- 2 ORDER BY id ASC

Data Output Explain Messages Notifications

4	id [PK] integer	c_name character varying (20)	address character varying (40)
1	1	Kiev	Velyka Vasylkivska Street, 19
2	2	October	Konstantinovskaya Street, 26
3	3	Torch	Mykola Bazhana Avenue, 3

- 1 SELECT * FROM public."Cinema_Session"
- 2 ORDER BY id ASC

Data Output Explain Messages Notifications

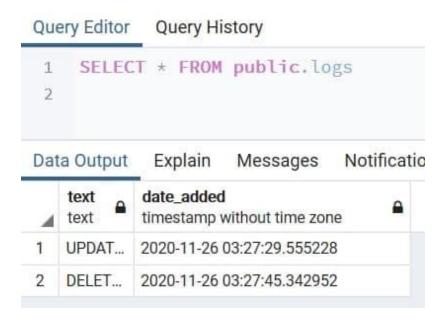
4	id [PK] integer	session_id integer	cinema_id integer
Ė	1	1	1
2	2	3	3
3	3	2	2

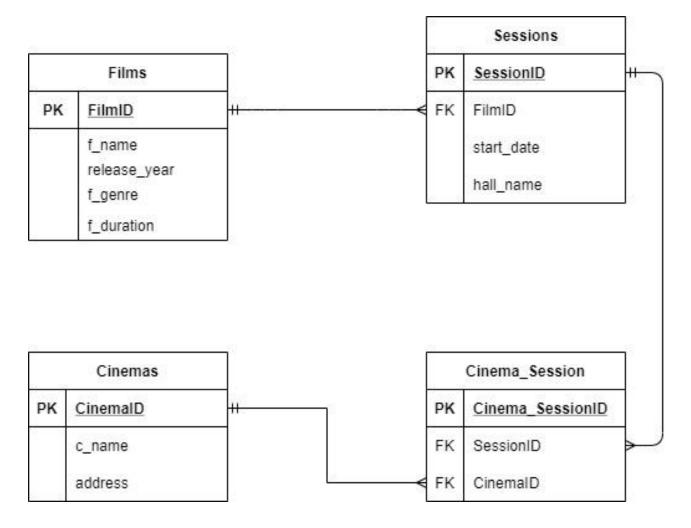
- 1 SELECT * FROM public."Films"
 - 2 ORDER BY id ASC

Dat	a Output Ex	kplain Messages I	Notifications		
4	id [PK] integer	f_name character varying (20)	release_year integer	f_genre character varying (10)	f_duration integer
1	1	InterStellar	SCHOOL STATE	Fantastic	168
2	2	Joker	2019	Drama	116
3	3	Gentlemen	2019	Criminal	113
4	7	film1	2020	Comedy	[null]
5	8	film4	2020	[null]	[null]
6	9	film5	2020	[null]	[null]

- 1 SELECT * FROM public. "Sessions"
- 2 ORDER BY id ASC

Dat	a Output	Expla	in Messages	Notifications	
4	id [PK] integer	Ø.	start_date date	hall_name character varying (20)	film_id integer
1		1	2020-09-17	Almandine	1
2		2	2020-09-17	Ultramarine	2
3		3	2020-09-18	Terracotta	3
4		10	2020-11-25	Emerald	8


```
Зміст файлу base.py

from sqlalchemy import create_engine
from sqlalchemy.ext.declarative import declarative_base
from sqlalchemy.orm import sessionmaker

engine =
create_engine('postgresql://postgres:qwerty@localhost:5432/tickets')
Session = sessionmaker(bind=engine)

Base = declarative_base()
```

Перетворений модуль "Модель" з шаблону MVC лабораторної роботи №2 у вигляд об'єктно-реляційної проекції (ORM). Функції, що виконують вставку, вилучення, модифікації та отримання необхідних даних.

Деякі основні функції з файлу orm_model.py

```
# Створити запис
def create item(self, table name, columns, item):
    obj = self. tables[table name]()
    for i in range(len(columns)):
        obj. dict [columns[i]] = item[i]
    self. session.add(obj)
    self. session.commit()
# Створити декілька записів
def create items(self, table name, columns, items):
    for j in range(len(items)):
        obj = self. tables[table name]()
        for i in range(len(columns)):
            obj. dict [columns[i]] = items[j][i]
        self._session.add(obj)
    self._session.commit()
# Взяти дані про запис з бази
def read_item(self, table_name, columns, item_id):
    col names = []
    tbl_entity = self._tables[table_name]
```

```
for i in range(len(columns)):
        col names.append(tbl entity. dict [columns[i]])
    query = self._session.query(*col_names).filter(tbl_entity.id ==
item id)
    return query.all()
# Прочитати дані таблиці з бази
def read items(self, table name, columns):
    tbl entity = self. tables[table name]
    if columns is not None:
        col names = []
        for i in range(len(columns)):
            col names.append(tbl entity. dict [columns[i]])
        query = self. session.query(*col names)
    else:
        query = self._session.query(tbl_entity)
    return query.all()
# Оновити запис
def update_item(self, table_name, columns, item, item id):
    tbl_entity = self._tables[table name]
    update_values = dict(zip(columns, item))
    self._session.query(tbl_entity) \
        .filter(tbl entity.id == item id) \
        .update(update values)
    self. session.commit()
# Видалити запис за ключем
def delete_item(self, table_name, item_id):
    tbl entity = self._tables[table_name]
    self. session.query(tbl entity).filter(tbl entity.id ==
item id).delete()
    self._session.commit()
```

Класи-сутності для об'єктів-сутностей, представлених відповідними таблицями БД.

Файл сіпета.ру

```
from sqlalchemy import Column, String, Integer
from base import Base
class Cinema(Base):
    __tablename__ = 'Cinemas'

    id = Column(Integer, primary_key=True)
    c_name = Column(String(20))
    address = Column(String(40))

def __repr__(self):
    return "<Cinemas('%s', '%s')>" % (self.c_name, self.address)
```

Файл film.py

from sqlalchemy import Column, String, Integer, Date

```
from base import Base

class Film(Base):
    __tablename__ = 'Films'
    id = Column(Integer, primary_key=True)
    f_name = Column(String(20))
    release_year = Column(Integer)
    f_genre = Column(String(10))
    f_duration = Column(Integer)
    def __repr__(self):
        return "<Films('%s', '%s', '%s', '%s')>" % (self.f_name, self.release_year, self.f_genre, self.f_duration)
```

Файл session.py

```
from sqlalchemy import Column, String, Integer, Date, ForeignKey, Table
from sqlalchemy.orm import relationship

from base import Base

cinema_session_association = Table(
    'Cinema_Session', Base.metadata,
    Column('id', Integer, primary key=True),
```

```
Column('session_id', Integer, ForeignKey('Sessions.id')),
    Column('cinema_id', Integer, ForeignKey('Cinemas.id'))
)

class Session(Base):
    __tablename__ = 'Sessions'

    id = Column(Integer, primary_key=True)
    start_date = Column(Date)
    hall_name = Column(String(20))
    film_id = Column(Integer, ForeignKey('Films.id'))
    film = relationship("Film", uselist=False)
        cinemas = relationship("Cinema",
secondary=cinema_session_association)

def __repr__(self):
    return "<Sessions('%s', '%s', '%s')>" % (self.start_date, self.hall_name, self.film.s_name)
```

Програма читає дані типів з бази даних і пропонує користувачу ввести відповідні дані. Приклад введення нових даних запису до таблиці Films.

Оновлення даних таблиці Films:

```
Введіть значення поля FilmID

Тип поля число

111

Введіть значення поля f_name

Тип поля текст
Ford v Ferrari

Введіть значення поля release_year

Тип поля число

2019

Введіть значення поля f_genre

Тип поля текст

Sport

Введіть значення поля f_duration

Тип поля число

153

Запис 111 було змінено на [111, 'Ford v Ferrari', 2019, 'Sport', 153]

Для продовження натисніть Enter...
```

Вилучення запису з таблиці Films:

Перегляд записів:

```
Для продовження натисніть Enter...

1. Додати запис

2. Оновити дані запису

3. Відобразити дані

4. Видалити дані

5. Вихід

Виберіть один з пуктів...

['id', 'f_name', 'release_year', 'f_genre', 'f_duration']

--- ТАБЛИЦЯ FILMS ---

1. <Films('InterStellar', '2014', 'Fantastic', '168')>

2. <Films('Joker', '2019', 'Drama', '116')>

3. <Films('Gentlemen', '2019', 'Criminal', '113')>

4. <Films('film4', '2020', 'None', 'None')>

5. <Films('film5', '2020', 'None', 'None')>

6. <Films('film1', '2020', 'Comedy', 'None')>
```

Запити з минулої роботи на мові SQL було замінено на запити засобами SQLAlchemy по роботі з об'єктами.

Запит 1.

```
Запит 2.
```

Запит 3.

Завдання 2

Для аналізу різних типів індексів у PostgreSQL було створено таблицю з двома полями.

```
CREATE TABLE test (
     num integer,
     txt character varying
);
     Таблицю було заповнено 1000000 записів. Для заповнення таблиці було
використано операції:
TRUNCATE test;
INSERT INTO test (num, txt)
SELECT
     floor(random() * 100 + 1)::int AS num,
     md5(random()::character varying)
FROM generate series(1,1000000) ORDER BY num;
     Для створення індексів GIN, BRIN по текстовому полю
використовувалися такі операції:
CREATE INDEX txt_idx ON test USING gin (txt gin_trgm_ops);
CREATE INDEX txt idx ON test USING brin (txt);
     Для створення індексів по числовому полю для BRIN (для індексу GIN не
розглядалося):
CREATE INDEX num idx ON test USING brin (num);
     Результат запиту SELECT * FROM test.
```

4	num integer	txt character varying
1	1	54561684b90d9828fca25191bddfcdb7
2	1	1a9136e816ce92efc35676b2939b60c2
3	1	8b45410e8d5519b0aa6255610a5bbf9d
4	1	68266824bfcdd35c79a9688d1f2ec21e
5	1	720afd13d34ada88d294e62a486c14a7
6	1	3eedf38cddb68e438e54537b56510718
7	1	f11698db12b102e4bea2f5380432fc70
8	1	3222e6181dabb5318c3cab8c772e4855
9	1	fbae1b693c177b12a9de116e8aa8ba60
10	1	a970a6f80cb7bf98e52dc745b3c1f2ff

Було розглянуто таки запити:

- SELECT count(*) FROM test WHERE txt ILIKE '%abc%';
- 2. SELECT count(*) FROM test WHERE txt =
 '34c6b4e97f3f5a72d8e1e7df9dbf0367';
- 3. SELECT txt FROM test ORDER BY txt
- 4. SELECT num FROM test WHERE num > 33
- 5. SELECT num, count(num) FROM test WHERE num > 70 GROUP BY num

Кожен запит виконувався декілька разів (5 разів) для визначення більш точного результату. У таблиці наведено середній час виконання запиту.

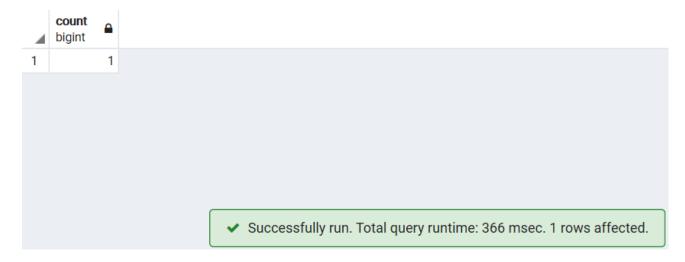
№ запиту	Без індексування	GIN	BRIN
1	1171,8	193	1131,4
2	306,4	273,6	286,4
3	4562,2	4239,6	4231,4
4	353,4		325,4
5	322,8		282

Виведення результуючих даних для варіанту без індексів:

SELECT count(*) FROM test WHERE txt ILIKE '%abc%';

2. SELECT count(*) FROM test WHERE txt =
'34c6b4e97f3f5a72d8e1e7df9dbf0367';

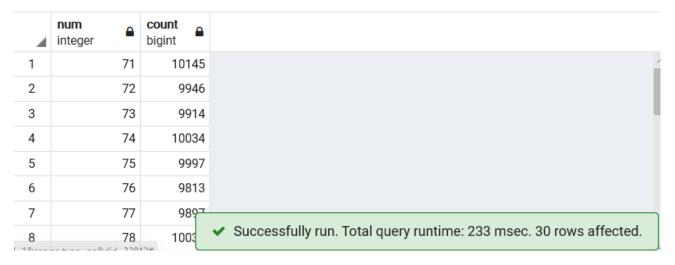
3. SELECT txt FROM test ORDER BY txt

4	txt character varying	
1	0000062f3d755e19afc941d9c9df649a	/
2	000029106c817ad5bff9085cb15d46ab	
3	000039473d2082b3da186815c47e973b	
4	00003f9fd53018fb2b24f3e3c92f7098	
5	0000438c3bf509a72dee70b139b5eaa7	
6	00005d841cea3226db01ede0d0f37b96	
7	000066EbEa0b46d0fbda47b1d7240Ed7	
8	000 ✓ Successfully run. Total query runtime: 4	secs 327 msec. 1000000 rows affected.

4. SELECT num FROM test WHERE num > 33

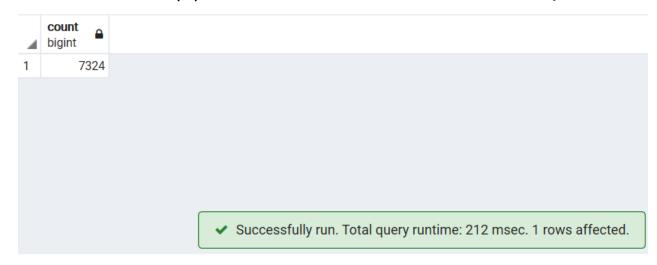

5. SELECT num, count(num) FROM test WHERE num > 70 GROUP BY

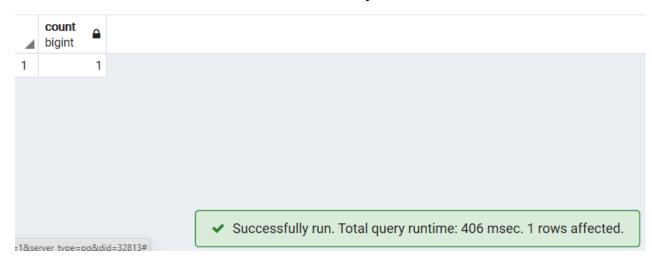

Варіант з індексом GIN:

SELECT count(*) FROM test WHERE txt ILIKE '%abc%';

2. SELECT count(*) FROM test WHERE txt =
'34c6b4e97f3f5a72d8e1e7df9dbf0367';

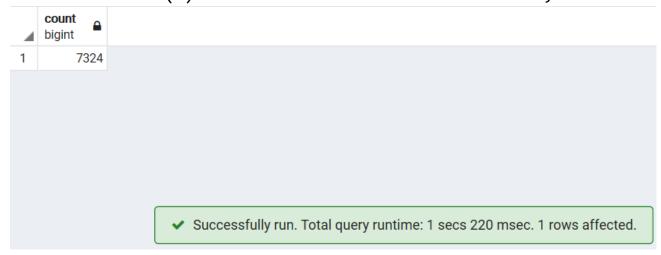

3. SELECT txt FROM test ORDER BY txt

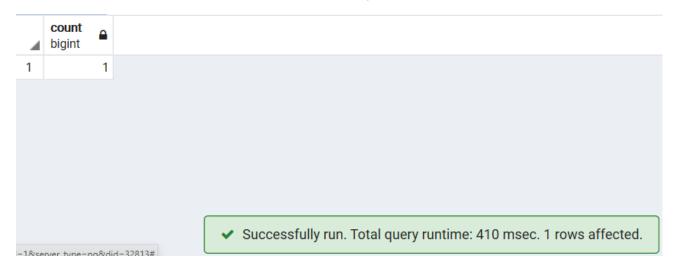
4	txt character varying	
1	0000062f3d755e19afc941d9c9df649a	
2	000029106c817ad5bff9085cb15d46ab	
3	000039473d2082b3da186815c47e973b	
4	00003f9fd53018fb2b24f3e3c92f7098	
5	0000438c3bf509a72dee70b139b5eaa7	
6	00005d841cea3226db01ede0d0f37b96	
7	000066666064640664047040647	
8	000 ✓ Successfully run. Total query runtime: 4 s	secs 835 msec. 1000000 rows affecte

Варіант з індексом BRIN:

SELECT count(*) FROM test WHERE txt ILIKE '%abc%';

2. SELECT count(*) FROM test WHERE txt =
'34c6b4e97f3f5a72d8e1e7df9dbf0367';

3. SELECT txt FROM test ORDER BY txt

4	txt character varying □	
1	0000062f3d755e19afc941d9c9df649a	
2	000029106c817ad5bff9085cb15d46ab	
3	000039473d2082b3da186815c47e973b	
4	00003f9fd53018fb2b24f3e3c92f7098	
5	0000438c3bf509a72dee70b139b5eaa7	
6	00005d841cea3226db01ede0d0f37b96	
7	0000666b6a0b46d04bda47b1d72406d7	
8	OOO Successfully run. Total query runtime: 4	secs 478 msec. 1000000 rows affected.

4. SELECT num FROM test WHERE num > 33

	4	num integer
1		34
2		34
3		34
4		34
5		34
6		34
7		34
8		34

5. SELECT num, count(num) FROM test WHERE num > 70 GROUP BY num

4	num integer	count bigint
1	71	10145
2	72	9946
3	73	9914
4	74	10034
5	75	9997
6	76	9813
7	77	9897
8	78	1003

Як бачимо індекс GIN проявив себе досить добре при пошуку рядку символів у тексті. Але на GIN можливо розраховувати лише при повнотекстовому пошуку, або при використанні операцій LIKE, ILIKE. Та пошуку змісту полів типу JSON. В інших випадках його не слід застосовувати, а також він не може бути створений для чисельних типів стовпців. Також недоліком GIN досить довге створення індексу.

Індекс BRIN показав не досить значне підвищення швидкодії, але його було розраховано на застосування до дуже великих таблиць і 100000 записів не так вже і багато. Також загальна ідея BRIN це не збільшення швидкодії, а уникнення непотрібних рядків.

BRIN-індекс має сенс застосовувати для таблиць, в яких частина даних вже за своєю природою якось відсортована. Наприклад, це характерно для логів або для історії замовлень.

BRIN прискорює оператори порівняння, але не впливає на like-запити. BRIN - не ϵ унікальним індексом, тому не може використовуватися в якості індексу первинного ключа.

Завдання 3

Створення тригерної функції.

```
CREATE FUNCTION check errors() RETURNS trigger
    LANGUAGE plpgsql
    AS $$
DECLARE
cur_films cursor for select * from "Films";
is_found boolean;
sumstr varchar;
BEGIN
      sumstr = '';
      is found = false;
      IF (TG OP = 'UPDATE') THEN
            IF NEW.start date < CURRENT DATE OR NEW.start date is NULL THEN
                  sumstr := sumstr || ' start_date';
                  RAISE NOTICE 'Start date % is not correct!', NEW.start date;
            END IF;
            IF NEW.hall_name = '' OR NEW.hall_name is NULL THEN
                  sumstr := sumstr || ' hall_name';
                  RAISE NOTICE 'Hall name must be not empty!';
            END IF;
            FOR record IN cur films LOOP
                  IF NEW.film_id = record.id THEN
                        is found = true;
                        EXIT;
                  END IF;
            END LOOP;
            IF is found = false THEN
                  sumstr := sumstr || ' film_id';
                  RAISE NOTICE 'Film must be present in database!';
            END IF;
            IF sumstr <> '' THEN
                  sumstr := TG OP||' Sessions'||sumstr;
                  INSERT INTO logs(text,date_added) values (sumstr,NOW());
                  -- RAISE EXCEPTION 'Row % cannot updated!', NEW;
```

```
END IF;
    RETURN NEW;
ELSIF TG_OP = 'DELETE' THEN
    sumstr := TG_OP||' Sessions '|| OLD;
    INSERT INTO logs(text,date_added) values (sumstr,NOW());
    RETURN OLD;
END IF;
RETURN NEW;
END;
$$;

CREATE TRIGGER check_errors BEFORE DELETE OR UPDATE ON "Sessions"
FOR EACH ROW EXECUTE FUNCTION check_errors();
```

Даний тригер записує до таблиці logs всі видалення з таблиці «Sessions», спроби оновлення цієї таблиці з помилковими даними та сповіщає про помилки введення даних.

Перший приклад:

```
1 UPDATE "Sessions" SET
2 hall_name = 'Emerald',
3 film_id = 11
4 WHERE id = 10;
5

Data Output Explain Messages Notifications

3AMEYAHUE: Film must be present in database!

ERROR: ОШИБКА: INSERT или UPDATE в таблице "Sessions" нарушает ограничение внешнего ключа "Sessions_film_id_fkey"

DETAIL: Ключ (film_id)=(11) отсутствует в таблице "Films".
```

Другий приклад:

Data Output

```
5  UPDATE "Sessions" SET
6  hall_name = 'Emerald',
7  start_date = '2020-11-25'
8  WHERE id = 10;
9
```

ЗАМЕЧАНИЕ: Start date 2020-11-25 is not correct!

Messages

Query returned successfully in 52 msec.

Explain

4	id [PK] integer	start_date date	hall_name character varying (20)	film_id integer	SA
1	1	2020-09-17	Almandine		1
2	2	2020-09-17	Ultramarine		2
3	3	2020-09-18	Terracotta		3
4	10	2020-11-25	Emerald		8

Notifications

Третій приклад:

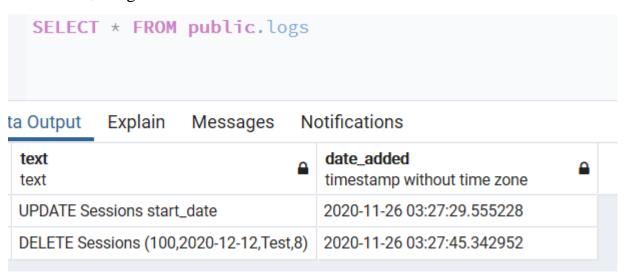
```
9 DELETE FROM "Sessions" WHERE id = 100;
10

Data Output Explain Messages Notifications
```

DELETE 1

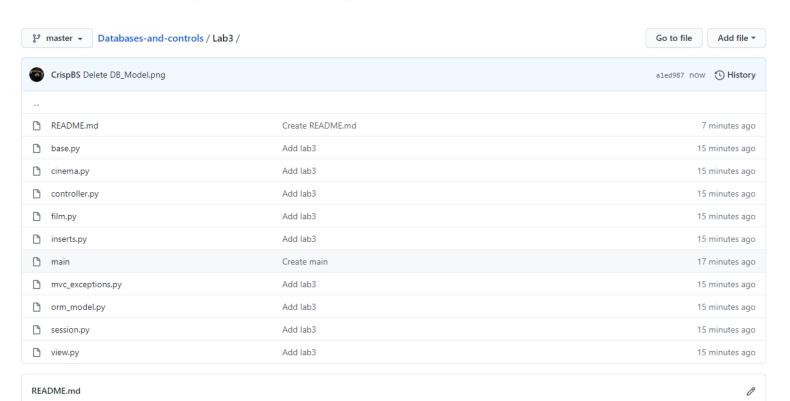
Query returned successfully in 140 msec.

Зміст таблиці «logs»:

Код програми знаходиться у репозиторію github за посиланням:

https://github.com/CrispBS/Databases-and-controls.git

Databases-and-controls

Лабораторна робота № 3.Засоби оптимізації роботи СУБД PostgreSQL Завдання роботи полягає у наступному: 1.Перетворити модуль "Модель" з шаблону MVC лабораторної роботи №2 у вигляд об'єктно-реляційної проекції (ORM). 2.Створити та проаналізувати різні типи індексів у PostgreSQL. 3.Розробити тригер бази даних PostgreSQL.

Variant: 17 Index Type: GIN, BRIN Trigger condition: before update, delete